

2021. SZEPTEMBER

Temesi Éva

Ősz

„Itt van az ősz, itt van újra” –
falevelet hús szél fújja,
télre váró csupasz ágak
felkészülten télre várnak.

„Itt van az ősz, itt van újra” –
vándormadár most kél útra,
búcsúzik a régi fától,
nehéz út lesz, nagyon bátor.

„Itt van az ősz, itt van újra” –
elmerülök a régmúltba.
Az az ősz ha visszatérne,
nem várnék többet a télre.

„Itt van az ősz, itt van újra” –
az a régi szívem nyomja,
az az arany, az a régi,
amikor volt mit remélni.

„Itt van az ősz, itt van újra” –
árva szívem már nem tudja,
hogy örüljön, ha lombok hullnak,
csak sírjaim domborulnak.

A Válóok

Egy kora nyári délelőtt a konyhában tettem-vettem. A lányok a kisebb gyermekbetegségnek abban a stádiumában voltak, amikor még itthon kell maradni, de már nincs semmi tünet. Vidáman csicseregtek a szobában. Mesét néztek, játszottak. Ebbe a nyugodt, családi hangulatba zavart bele a telefoncsörgés. A vonal túloldalán egy kissé ijedt férfihang szólalt meg. Bemutatkozott, és sietősen belekezdett a mondanivalójába.

– Bajkó Katit keresem!

– Én vagyok, miben segíthetek? – Abban hogy elárulja ki maga, mert a feleségem szerint a szeretőm! Összepakolta a gyerekeket, lementek a Balatonra, és kijelentette, hogy elválík tőlem!

Na, erre nem számítottam! Gondoltam arra, hogy a férjem ismerőse, munkatársa. Vagy ruhát szeretne a gyerekeinek, esetleg felvarratni egy nadrágszárát. De arra hogy egy ismeretlennel kerültem, meg nem engedhető kapcsolatba tudtomon kívül, arra nem. Annyira hihetetlen volt a fenti mondat, hogy felfogni sem sikerült elsőre.

– Megismételné, kérem, mit is mondott? Kicsoda ön egyáltalán? És mire alapozza a felesége a vádakat? És hogy kerültem én képbe?

– Azt állítja, hogy maga a szeretőm!

– De én nem is ismerem önt, a nevét sem hallottam eddig. Ezért szeretném tudni, hogy ki maga! Ismét bemutatkoztam, bár sejtettem, hogy ez nem visz közelebb a megoldáshoz. Pörögtek a gondolatok a fejemben, hogy milyen hihetetlen, és kicsit komikus helyzetbe tudtam belekeveredni. Bár a pasi szemszögéből biztos nem komikus. Hallhatóan pánikban van, tehetetlenül, kiszolgáltatva az asszony haragjának.

Vajon a feleség betegesen féltékeny, vagy apa dőlt meg már néhányszor. De mi közöm nekem ehhez? Na, majdcsak kiderül valahogy!

– Elmondaná esetleg miből vonta le a felesége ezt a képtelen következtetést?

– Talált a gyerek ágyában egy majmocskás cédulát, rajta a név és

a két telefonszám. Egyértelműnek tűnt, hogy csak én lehetek a ludas! De akkor sem értem ki maga?

– Álljunk csak meg egy pillanatra! Hova jár a gyerek oviba? Most ő lepődött meg alaposan.

– Mi köze a gyerekhez és az ovihoz a helyzetnek?

– Nagyon egyszerű! Gyerekruha készítő vállalkozásom van. Óvodákba, iskolákba és rendezvényekre szoktunk kitelepülni. Többek közt ott is megjelenünk, havonta ahova a csemetéje jár. A párom szokott menni. Ha valaki olyat kér, ami nincs készleten és épp elfogyott, a névjegyem akkor a lányunktól kapott csimpánzos notesz, amelyből tép ki egy lapot és arra írja az elérhetőségeimet. Valószínűleg egy ilyen cédula került a gyerkőc kezébe. Megtetszett neki a kismajom és eltette.

– Ennyi lenne a történet? Ezért kerültem ekkora bajba?

– Úgy tűnik!

– De megnyugodtam! Vagy mégsem? Annyira hihetetlen a történet!

– Nem hihetetlen, csak egy apró tévedés.

– Most már csak abban segítsen, hogy mit csináljak!

– Mi lesz, ha felhívom az asszonyt? Elhiszi, vagy még nagyobb baj lesz, amiért felhívtam magát?

– Természetesen hívja fel mielőbb, és tisztázza magát! Ennél nagyobb bajba már nem kerülhet! Ráadásul ennyire ártatlanul!

Birkás Erzsébet

Minden voltál

(Emlékezés Szabó Lőrincre)

Költő voltál, s az maradtál újra,
hatalmas, az örök-világba jutva.
Nőfaló voltál, igaz szerető,
boldog, boldogtalan családapa,
akiben feszült az alkotó erő.

Az én anyám

Az én anyám:
fejkendő, törekeny angyal,
szemében csillag-fényű,
meleg sugarakkal.

Szívéből a szeretet,
mélyről virágzik,
tudja mikor? miért?
mire vágyik.

Földön él Ő,
a realitások talaján,
ezért nagyon boldog,
töretlen életű,
az én Anyám.

Csuka Zoltánra szeptemberben emlékezni kell

Zichyfalvára 1783-ban, 123 német családot telepítettek. A falu nevét gróf Zichy Ferenc udvari kamarai tanácsos tiszteletére kapta. Zichyfalva, falu és község Szerbiában, a Vajdaságban, a Dél-bán-sági körzetben. 1901. szeptember 22-én Zichyfalván született Csuka Zoltán, költő, szerkesztő, műfordító, irodalomtörténész. 1933-tól Érdligeten él és dolgozik és itt Érden alussza örök álmát is. József Attila díjat kap 1965-ben. A Jugoszláv PEN Club díját és az Aranykoszorúval ékesített jugoszláv zászlórend díjat is 1969-ben, valamint a Szocialista Magyarországért Érdemrend díjat 1976-ban majd a Nemzetközi műfordítói életműdíjra 1977-ben tartják méltónak azok, akik figyelemmel kísérik munkásságát. Csuka Zoltán Érd város első díszpolgára, 1981-ben ismerik el ezzel a kitüntető címmel, mely a város legnagyobb elismerése. 1920-ban Pécset Versek címmel és ugyanebben az évben Mese az Orgonakirályfiról és egyéb mesék címmel jelennek meg művei. Illyés Gyula a Nyugat 1932. 3. számában Csuka Zoltán : Mindent legyűrő fiatalság című kötetéről a következőket írja: *„Portré, előszó, nem mindennapi terjedelem, – minden arra mutat, hogy könyvét a szerző reprezentáns műnek szánta. Csuka Zoltán, a harmincadik év körül jár, túl van tehát a kísérletezések korán, könyvét a költői pályafutás szempontjából olyannak kell tekintenünk, mely bemutatkozás ugyan, de egyszersmind egy periódus, egy költői állásfoglalás végleges eredménye is. A versek, ha nem is keletkezésük pontos dátumával, de születésükbe a vajudást és fogantatást is beleszámítva körülbelül egy évtizedet ölelnek fel. Mindez a tendencia, formai és tartalmi újtói törekvés, amely Közép-európában az utóbbi tízesztendőben lezajlott, pacifizmus, neohumanizmus, kollektivizmus, szabad asz-szociáció, szimultanizmus, Csuka Zoltán lírájában minden elvonul előttünk, kivéve a legutolsó mozzanatot, mikor mindezeket a színes díszleteket, külsőségeket szépen elfújta a szél, nem hagyva mást hátra, mint értékes tanulságot s megjelent végre a meztelen költészet, ha dideregve is, de saját formájában.”*

Illyés Gyula írja egy évtized van már Csuka Zoltán mögött, csak éppen azt nem említi meg tizenkét sorsalakító esztendő telt a Vajdaságban, megtanulta a délszláv népek nyelvét, lapokat folyóiratokat indított és szerkesztett. Szenteleky Kornállal a magyar irodalom megteremtése, összefogása, kérébe kötése és talpra állítása történt, meg a Vajdaságban és Csuka Zoltán ebben részt vett és már akkor elkezdte a fordításokat mert hiszi, ha a nemzetek megismerik egymás kultúráját jobban megfogják érteni egymást. Jókai Mór 1860-ban, akadémiai székfoglalójában a nemzetiségi kérdés fontosságát hangsúlyozza. Talán azért is mert az 1848-1849-es szabadságharcban a nem magyar nemzeti mozgalmak részvételével tisztában volt. Csuka Zoltán érezte mennyire fontos minden nemzet számára a saját kultúrája, hagyománya. Követte és folytatta Széchenyi nemzetiségi szemléletét vagyis, hogy a vele egy földön élő más nemzetiségeknek is megvannak a maguk tiszteletreméltó jogai. „Amit magadnak nem kívánsz, mással ne cselekedd” ez az evangéliumi elv lengi át Széchenyi nemzetiségi fölfogását. Csuka Zoltán társ szerkesztője az 1932-ben megjelenő Kalangya című folyóiratnak amelynek jelszava „Gyűjtsd a termést kalangyába!” vagyis minden értéket összeakartak gyűjteni. A jugoszláviai magyar irodalom minden olyan alkotását, amely egy irodalmi szemlébe illik és kívánczik, a Kalangya szeretettel próbálta összegyűjteni és bemutatni. A Kalangya szerkesztői kötelességüknek tartották továbbá, hogy művészi átültetésekben bemutassák a jugoszláv irodalom kiváló értékeit. A Láthatár 1933. októberében indul szerkesztését mindvégig Csuka Zoltán, a jeles költő és a jugoszláv irodalom kiváló magyar tolmácsolója látta el. A folyóirat, mint „az összes magyar nyelvterület irodalmi életének a figyelője” a két világháború közötti időben a legtöbbet foglalkozott a határainkon kívüli magyar irodalommal és szellemi élettel. A Láthatár részletes programját Csuka Zoltán az 1933. évi 1.szám-ban az alábbiakban határozta meg

- 1.) Törzsmagyar irodalom és művészet, középpontjával Budapest.
- 2.) A magyar városok (Debrecen, Szeged, Pécs), az úgynevezett vidéki magyar irodalom.
- 3.) Erdély irodalmának ismertetése.
- 4.) Délmagyarországi irodalom és művészet.
- 5.) Szlovenszkoí magyar irodalom és művészet.
- 6.) Irodalmi élet a szórványokban (Amerika stb.)

7.) Jugoszláv, román és csehszlovák irodalom és művészet.

A folyóirat a megadott programnál többet adott. Szépirodalmi része nem nagyon jelentős ugyan, de a programon kívül igen sok publikációt szentelt a határon kívül élő magyarság minden kulturális megnyilvánulásának (iskolázás, könyvkiadás, zene stb.) A délszláv, csehszlovák és román irodalomból és irodalomról ebben a folyóiratban jelent meg a legtöbb közlemény és ez sajátos profilt adott a folyóiratnak.

A magyarországi makedonisztika kezdetekben nagyrészt két személy munkásságára épül, Paszkál Gilevszki és Csuka Zoltán eszéire, verseire és fordításaira.

Harmat Béla írja: „Mégis, ha Érdligeten, a Sárd utca 35. számú házban, az ott lévő Jószomszédság Könyvtárában járunk, jusson eszünkbe, hogy itt van a délszláv népek irodalmának bölcsője, amely a szellemi hovatartozás zarándokhelye.”

Czine Mihály szerint: „A költő Csuka Zoltán azonban nehezebben találta meg itthon a hangját és a helyét... mikor hazatelepül az avantgárd már múltnak számít, a magyar irodalom már a hagyományokhoz visszakanyarodva, a realizmus útján keresi a modernség és a magyarság egységét.”

Csuka Zoltánról Páll Sándor a következőket írja: „Míg a déli végeken munkásságát első sorban magának a magyar kisebbségnek szenteli, Magyarországon a két nép kapcsolatainak felfedezését, egymásra való utalását és megismerését tűzte ki célul.”

Ezt sikeresen végezte és ezt az általa teremtetett értéket sokkalta jobban kellene értékelnünk és megbecsülnünk. Lehet nem jól emlékszem, de annak idején az Érdi Napok azért a szeptemberi hónapra lettek tervezve, mert ekkor született Csuka Zoltán. Bertha Bulcsu mikor Csuka Zoltánnál jár többek között a következőket írja: „A kerítés és a ház között egy Borsos Miklós-szobor áll 1941-ből. Nőalak mészkőből. Harminc éve mossa az eső, szívja a nap. Az arc jellege már elhalványult.” Most ha kimegyünk a költő, műfordító, szerkesztő sírjához ez a Borsos Miklós-szobor őrzi álmát, a szobor arca még jobban elhalványult. Sokszor jártam sírjánál és házában is, személyesen nem találkoztam vele, 1976-ban Hites sorok a gyermekhez című versét olvastam a Genius – Új Genius 1924 – 1925 antológiában, melyet Franyó Zoltán szerkesztett és az antológia összeállításában, valamint a bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta Kovács János és 1975-ben Bukarestben a

Kriterion Könyvkiadónál jelent meg a könyv. Aradon a Ioan Slavici könyvesboltban 1976 január 20-án volt a könyv bemutatója, ahol ott voltam és Ficzey Dénes tanáromnak köszönhetően nemcsak Franyó Zoltán hanem Kovács János is dedikálta könyvemet. Érden ismertem meg Kovács Johanna képzőművészt, akinek első egyéni kiállítása 1972-ben Bukarestben volt, az ő édesapja dedikálta Aradon az antológiát amelyben olvastam Csuka Zoltán versét. Verseit, esszéit, publicisztikáját és számos műfordításait olvasva szerintem az európai kultúra a vérében volt. Pontosan ismerte a szavak, mondatok értékét és fontosnak tartotta a barátságot ezért is munkálkodott a népek barátságának elmélyítésén egész életében. A műfordítások mellett A szentendrei rebellis című könyvével is a magyar és a szerb nép barátságot próbálja erősíteni mikor Jakov Ignjatovic a szerb realista regény megteremtőjének életéről ír aki Szentendrén született és 1848-ban a magyarok ügye mellé állt. Kemény G. Gábor írja Csuka Zoltánról: „Hiszen ő kisebbségi és nemzetiségi kérdéseink, a szomszéd népi magyarságot és a világ magyarságát átfogó modern kisebbségi munkánk, századunk ez irányú kultúrmunkájának egyik nagy jelentőségű gondozója, közírója és szerkesztője.” Csuka Zoltán nyilatkozta Bertha Bulcsunak 1971-ben: „Nem szerethetem a népemet igazán, ha a szomszédos népeket nem szeretem. Ez nemcsak a mi kötelességünk, hanem kölcsönös kötelesség. Ez a véleményem, emellett ki tartok.” Szeptember van és emlékezem Csuka Zoltánra.

*A plakett
Kaposi Eszter munkája*

Gróf Mária

Szüretkor

Esik, csepereg az eső,
Itt a betyár őszi idő.
Nap felhővel bújócskázik,
Testem, lelkem sokat fázik.

De mikor a felhő ritkul,
Szívem, lelkem újra vidul.
Hallgatom a hegy énekét,
Vígan iszom annak levét.

Szeretem a szőlőt, mustot,
Nem is eszem most más cukrot.
De a mustnak a hatása
Lehet ám a „Zalán futása”.

Ha a must már jól beérik,
Akkor jut igazán vérig,
Ha a jó bor korsóval jár,
Fekhelyed könnyen őszi sár.

Együnk, igyunk mértéklettel,
Így áldd, Isten, a jó kedvet.
Jókedvvel és egészséggel,
Mindenekkel békességben.

Habos László

Éjféli ima

Az elfogyó hold tört fénye
nem jut át az ablakon,
karcolt asztallapra nehezült
gyertyatartó magányra
zuhan komor éjnek sötétsége.
Gyenge sóhajomra, régen
sarokba hajított vágy neszez.
Fáradt vagyok,
erőtlen a belső csendre,
megszokás bilincisével
remegő kezemen
vetek emlékkeresztet,
s mindent, mit hajnaltól
meg- és nem tettem,
miként vak koldus nehéz zsebéből
a könnyörület kincseit,
bűnbánó tekintettel,
viaszterhe alatt roskadozó
gyertyatartó mellé teszem,
s elmerülök a csendben,
megvárva az új hajnal érkezését.

Ne szólj!

Ne szólj!
Minden szó, mi ajkadról száll
bármily érzéki is megszólító vád,
s ma nem akarok szégyenkezni,
csupán megpihenni, hangtalan lélegezni,
mint szerelmes szerelmének ölén.
Hát letérdelek, hogy hajolj le fölém.

És beteljesedett

*„Ha megütik arcod jobb felét,
fordítsd oda a balt is.”
(Máté evangéliuma 5,39)*

tudod mindig van ok
utána fáj és sajog
mégis odatartom
pedig én vagyok az erősebb
várok némán várom
fájni fog s feldagad majd
lendül a kéz magasra
és beteljesedett
tényleg én vagyok az erősebb

Egyszer majd...

Egyszer majd eloldozol
Bilincsem sötét mélybe hull
Fémes csörrenésben
Fáradt sóhaj szabadul
Lenn és fenn

Egyszer majd feloldozol
Mélység ölelésben
Fénybe olvad minden emlék
Atomjaira hullnak a miértek
Fenn és lenn

Karácsony István

A fájdalom

Visítva, szikrázva, dübörögve,
vibráló szigonyokkal,
fejükön lobogó-vizes üstöket lötykölve,
ugrálnak a nyálkás gránit köveken,
a lángot okádó rém-alakok.

Csontváz-kezükben levő
gyilok-eszközt
húsom elevenjébe vágják:
a kínok kínját hozzák rám.

Ványadt testem forgására
nyávogva reccsen az ág:
a rémálom szűnik,
a fájdalom marad.

Meresztett szemem fátylán keresztül látom:
kérdőjelek kormozódnak a falra,
a vitrin bohócának mázolt ajka
keservesen lebiggyed,
mint megcsúszik rajta egy kósza fény.

Fáj, óh fáj mindenem!
A tikk-takkos óra nikkal kalapáccsal veri
csontjaimba a gyötrelem fényes szegeit.
Az éjszaka fekete bársonyába süppedő képek
sejlő tájai vigasztalva biztatnak
nem tart már sokáig!

Reszkető kezemmel nyúlok pohárért,
s beveszem tablettám kihántolt gerezdjét:
csöppnyi nyugvást remélek a pokol tüzében.
Isten! Kérlek, mint a koldus Lázár gazdag embere:
egy kis enyhét, enyhét adj nekem!

Nyögő fuvallat rázza a spalettát:
a korán jött hajnallal tán a halál is érkezik?
Szár az ajka végre érinti a nedv,
bár a tablettá vándorlását nyelőcsövemben
hiába sürgetem.

Ti, fájdalmat csökkentő derék vágy-molekulák,
vágjátok ki vagy le, e lidérces világból érkező
kín gyökereket
és tépjetek ki minden fájdalmat
sajgó tagjaimból!

Száguldjatok végre agykérgembe
nyugtot adó vegyületek,
hogy ott ölelhessék keblükre
kis szürke sejtjeim,
az enyhülés alázatos szolgálait.

Vége kínom csökken,
a nipp-figura vigyora mosollyá szelídül,
s a csicsergő hajnalban a faliképek újra vigasztalnak.

Az álom angyala simogat,
s Auróra-szél hozza az enyhülést,
mint jó hírt
a Szamotrakéi Niké szárnyas alakja
a vezérhajó orrán.

Nyár elvitelre...

Tavaly ilyenkor - gondolom
néha már tűz világított át a kályhaablakon
vacogva néztem a sötét felleget
tavaly ilyenkor már igazi ősz lehetett
de
most
minden parázs
minden forróság mohó ráadás
poros erdei útra hullott
zörgő sárga és aszott zöld levelek
fullasztó száraz levegőben pókháló remeg
partra hajló ágak alatt
iszapos földet hevesen szárogat a nap
a
folyó visszahúzódott hirtelen
sárcsíkot hagyott kókadó növényeken
kopár ágak - kidőlt fák

meglátok egy nyomocskát
őz
lépte a vízig elvezet
és
egyre több a nyom
keresztül-kasul szabdalt
süppedő ingoványban
gazdájuk kilétét kutatom
szomjazó föld közepén
sokan kerestek korty vizet
néha egy-egy szürkés csepp
is
megmenthet életet
lapos kavics csillog - nem hamis
zsebembe teszem

szívembe dunsztolom
tikasztó nyarunk perzselő üzenetét
és
magammal viszem.

**GONDOLATOK VERSEKBEN,
A SZÁMOMRA FONTOS FOGALMAKRÓL**
(Idő, út, létezés, kapcsolatok, megismerés, homo ludens.)

EZER ALAKBAN (2010)

„Az ember hasonlatossá válik ahhoz,
amiben gyönyörködik" (Platón)

Oly kort értem meg, mikorra bölcsebb lesz az ember.
Már nem csak néz, látni is tud lélekszemmel,
képes lelkét befogadásra-készen kitárni.
Természet elemeibe átolvadni,
időben időtlenül megállni,
csúfban is szépség-foszlányokat találni,
a rosszban jó szikráit meglátni,
gyermeklélek-tisztasággal
fantáziavilágba szállni,
s amiben gyönyörködik, azzá válni.

Napsugár vagyok, mikor azt nézem,
a fenséges napkorong hogy ragyog!
Fénnyel borítok minden kis zugot,
hegytetőt, völgyet, fákat, embereket,
ám lelkemben ott él a félelem:
gyilkolhat fékezhetetlen melegem,
lángba boríthatom az egész bolygót,
elpusztíthatok minden életet!
Felhó leszek, ha az eget kémlelem.
Repülök vele, csábít a végtelen.
Örömöm, hogy enyém lett a kékség,
a játszi napsugár, és félelmem,
hogy lehullok egyszer dideregve,
esőcseppként vagy már mint hópihe.

Romboló jégtömbbé dermedve talán?
Jaj, nem repülhetek már sohase!

Csillag vagyok, mikor az éji égen
felragyognak a csábítón szikrázó,
távolban didergő, hazug csillagok.
Tudom, szépségük csalóka fény-játék.
Közelségük képzelt, mégis örülök.
Hunyt szemmel meta-galaxisokban
száguld velem merész képzeletem,
rég elhagyva az Orion-ködöt.
Tiltó falakba ott nem ütközök,
ám lelkemben a szépség örömén túl
elődereng a jeges félelem.
Bolyongok galaxisokkal egyedül,
fagyott-fájdalmasan sziporkázva,
utam magányos, dermesztő végtelen.
Fehér törpeként magamba roskadva
vagy mint vörös óriás lesz végzetem?

Virág leszek, amikor nyiladozó
virágaimat pajkos szél lengeti.
Érzem, tart a föld, gyökerem nem enged.
Csak szirmaimat küldhetem tova,
és vágyakozva nézhetek az égre,
várva az éltető esőt, Napot.
Öröm, bánat lelkemben együtt él,
tőlük soha nem szabadulhatok.
Madár leszek, mikor madárdal tölti
köröttem az étert. Velük könnyedén
repülök magasba, együtt dalolunk.
Tudom, madárhangok mit jelenetnek,
lelkemben is dallamok ébrednek,
lesz új szerelem, éled az ifjúság,
mintha csak szépség lenne a világ.
Ez időre meghal a komor valóság.

Mikor a köveken bukdácsoló
patakocska vizében gyönyörködöm
az árnyat adó, lombos fák alatt,
akkor én patakvízzé változom.
Pajkosan pancsikálva lógó ágakat.
Lényem ott csörgedez a kavicsokon.
Habtáncot járva vidáman csobog,
kacéran csillogva a napsugárban,
majd folyó leszek a Kárpátok alatt.
Ringatok hátamon csónakokat,
cipelek hajót, elérem a tengert.
Máskor hullámaim gát-törve rohannak!
Vágyom szétterülni a virágos mezőn,
közben átalakulva bármi lehetek:

felhő az égen, harmatcsepp fűszálakon,
dér-lepel, késő-ősz reggelen zúzmara,
rőt ágakon csillogva ezer alakban.

Lehetek langyos eső és vad vihar!
Csókolhat napsugár, hasíthat villám.
Bolyongok végletek között, míg aztán
megszokott medrembe visszaköltözöm,
és folydogálok még századokon át
kalandokat élni, ezernyi csodát.
Alkonyatkor itatni szomjas őzeket,
ősszel ringatni hullt, színes levelet.

Mennyit láttam már! Mennyit éltem meg!
Mennyi bennem a szépség és a jó,
de mennyi az ártó, a félnivaló!
Pedig nem akarok rosszat senkinek,
csak áradok, ha hajtanak elemek.
Rombolok, mikor felgyűl haragom,
és védő medremet már elhagyom.
Emberek! Bocsássátok ezt meg nekem!
Mert nem tudatos, nem szándékkal teszem.

Lélek-testtel pihensz meg ágyamon.
Színes szirmok lettek a fogalmak:
szeretet, szépség, erő, akarat.
Gyönyörködöm. Az leszek, mit látok,
szépség, akarat, áradó szeretet.
Örömöm végtelen, egy lettem Veled,
de már lopózik bénító félelem.
Valóság pallosa lebeg felettem.

Feleszmélek, és nem álmodott Te,
hanem már súlyos önmagam leszek.
Félek megint. Nézek szét. Keresek.
Kell gyönyörködni valami szépben,
hogy az lehessen, ami nem vagyok,
csak szeretnék lenni: madár, virágok,
felhők, napsugár, vizek, csillagok,
mikkel együtt tökéleteset alkotok.

Álmomban óriás színes foltot látok,
benne gyönyörködöm, beleolvadok.
Elgondolkodom a látottakon.
Az ecsetvonások Te vagy, élnek, tudom.
Átalakulok én is színes foltokká,
s ahogy összefolyva áradunk szét,
sugárzó szeretettel töltődik fel
köröttünk a végtelen mindenség.

Nincs csoda semmi más, csak ez!
Ébredek.
Fekete lyuk felé száguld velem
a gyarló jelen, a józan értelem.
Zuhanok súlyosan. Egy leszek vele.
Múlásommal mindent megsemmisítek!
Éltető Nap fénye is meghal benne.
Vízió. A képek peregnek egyre,
mintha végzetem lenne filmesítve

Lehoczy Győző

Lehet, hogy nem tanultunk semmit, emberek?

A trónörököst, a császári ház fiát,
Megölte golyóval egy bosnyák diák.
Akkortájt apámmal sétálgattam én.
A körút zsongott, bosszút kívánt a nép...

A háború ötéves vérfürdőbe fúlt...
Pusztult az ember, érték és a múlt...
Nem fékezte ész a téboly viharát...
Elnémították a lelkiismeret szavát...

Alig akadt, aki már tisztán látta:
Csak a józanság a mentés „szalmaszála”!
Európa pusztult, sok ország leégett...
Hontalan nyomorra vált az emberélet...

Volt ki titokban szította a tüzet,
Mert zsebében arannyá vált a rémület...
A vérfürdőből is kincset harácsolt,
Üzletté tette a haldokló világot...

A haszon hatalmat, nagyravágyást termelt,
Ebből világuralmi vágy keletkezett...
Ide jutottunk, mert bennünk bosszú égett...
És nem tanultunk emberi beszédet...

.....

Két évtized kellett, hogy talpra álljon
Az ember, s a földön új otthont találjon.
Még csak álmodtuk a békés jólétet,
Alig eszméltünk... s a világ újra égett...

S ez gonoszabb lett, mint volt az első...
A népirtás módszerét vette elő...
Ördögi kéjjel tombolt a halál...
Ömlött a nép, kikre gázkamra vár...

Földrészek harca volt a pusztulás,
Apokalipsis... nagy leszámolás...
Végtelen sorban pusztultak emberek
S atombombát dobtak le emberi kezek...

A kegyetlenség nem ismert határt,
Nagy tétekért ment a versenyfutás...
A földi élet már semmit sem ért,
Feláldoztak mindent az érdekért...

A hatalom étvágya megszaladt...
Neki ömlött a pénz, üzlet, arany...
A népek? Szegényen földre rogyva éltek
S feltétel nélküli segítséget kértek.

A rabolt arany kölcsönként visszafolyt,
A nyertes pénznek nagyhatalma volt...
Vesztes lett győző s legyőzött egyaránt,
Bilincse vált a segély, az adomány...

A bankár képét öltötte a Moloch...
Pénzt, gyárat és sok tudóst rabolt...
A behódolt világ is megváltozott
Aki jött parancsolt... a régi elhallgatott...

Az új hatalom nagy hasznát akart,
Minden tudományt és minden aranyat...
Ahhoz kötötte léte minden vágya,
Hogy világuralmi tervét megcsinálja...

Önimádata az eget verdesi,
Magát az élő istennek képzele...
Célhoz tud jutni kölcsönrel, tanácssal,
Ha nem sikerül... úgy ökölcsapással...

A népek benuultsága pedig tart tovább...
S a Moloch énekli gúnyos himnuszát...
Meddig kell túrni még, hogy ez minket vezet?
Mikor tanulunk a múltból emberek?

.....

Mily csapás jöhet még ily évek után,
A harmadik világégés hajnalán...?
A világ megoszlik, van jó és igaz
És van, amiből sohasem lehet az...

Negyvennégy év! Egy életnyi idő...
A békét elűzték ... tán vissza se jó.
Kapunk előtt a legszörnyűbb valóság,
Leszámolásra készül a nagyvilág...

Két hatalom a földön szemben áll
S kezükben a világ-pusztító halál...
Anyák, gyerekek! Elmúlt évezredek...!
És emberiség!... eddig hiába éltetek?...

Egy kis csoport makacsul azt hiszi,
A föld gyümölcsét csak neki termeli...
A földet, eget, s a világ ürterét
Azzal bírja is, hogy rá tette kezét...?...!

És a jogcím? Ezt ő sose kérdi...
A pénz hatalma! Ez a fő neki...
Az nem zavarja, hogy ez aljasságnak ára
Az, hogy milliókat küldenek halálba...

Egy célt ismer csak, előtte ez lebeg...
Szerezni sokat... amit csak lehet...
Nem tekint ő mást, csak érdekét s magát...
A kapzsiság ezt tette ezer éveken át...

A pénz hatalma vajh meddig mehet?
Az emberiség válaszüthoz érkezett.
A sok út közül csak egy a járható:
A földön az éljen, ki igaz, ki jó...

Hangozzék el egyszer a végső igazság:
Pusztuljon örökre a számító gazság...
A békét kívánó ember milliárd
Élni akar...! A bűnnek megállj!-t kiált...

.....

Vagy tévedek? És az is meglehet?
Hogy nem tanultunk semmit emberek...?...?
Az emberiség már saját sírját ássa...?...?
Mert méltatlan lett értelmes világa...?...?

44 éve, hogy kitört a második világháború, mely sohasem látott pusztítást és Amerika számára mérhetetlen meggazdagodást jelentett. A világ mai urai teljes atom-felkészültséggel készen állnak a harmadik világháborúra, az egész földi élet elpusztítására, megsemmisítésére. A legnagyobb bűnre, amit az emberiség egyáltalán elkövethet. A legnagyobb gáztettre, amit a legpokolibb gonoszság, aljassága elképzelni tud...

De a világ népei felébrednek egyszer a kábultságukból... Lesz erejük arra, hogy a tébolyultak utolsó tragikus lépését megakadályozzák.

Balatonszéplak, 1983. szeptember 04. L.GY.

Nagy a baja, búsuljon a ló

Pszichiáter magánrendelőjébe új paciens lép:

– Jó napot kívánok, kérem, foglaljon helyet, dr. Springer Ferenc vagyok.

– Nem kell feküdni? Lovasi László vagyok. Bár a lovak állva halnak meg, ugye, hehe, nyihhhhha, elnézést, zavarban vagyok.

– Csak nyugodtan, elég, ha leül, én leülök szemben magával.

– Hú, ló... ló... lóhalálában jöttem, elnézést a késésért!

– Nézze, én itt várom magát, míg az idő le nem jár... Ismerősen keresztül keresett meg, gondolom beszéltek előzőleg. Mi bántja, mi a baj, miért keresett meg?

– Az utóbbi időben nem vagyok nyeregben, úgy érzem, ledob az élet.

– Konkrétabban?

– Annyi minden történik, még egy lónak is sok lenne! Kicsit dadogok, nem tudom, teljesen váratlanul ér. És ez a furcsa nevetés, mint ha nyihognék! Spontán tör rám, és erősödik. Szeretném, ha ezt megszüntetné nálam!

– Nézze, ehhez el kell párszor beszélgetnünk, gondolom, hogy megfejtjük, mi lehet a bajok mögött, mitől vannak ezek a tünetek magánál! Mi a foglalkozása?

– Lótenyésztő voltam, de most új vállalkozásba kezdtem, Deresen van almásom.

– Sokat dolgozik?

– Egy négylovas hintó nem tudna megállítani, igen. De most megrogytam. A lónak négy lába van, mégis megbotlik, ugye! Bírom én, húzok, mint a ló, de ez a nyerítés, dadogás...

– Család, gyerekek?

– Van egy feleségem, igazi nő, zabolátlan kanca, ha mondhatom, Kincsem Barbara a neve. Két fiam van, Ló..Ló.. Lóci, és Kentaur. Felvették a feleségem nevét, így Lovas Kincsem Ló...Ló...Lóci, elnézést, illetve Kentaur.

– Azt mondta, a felesége igazi zabolátlan...! Mit ért ez alatt?

– Hát érdekes, mert az anyósom olyan hidegvérű, nehéz fajta, tudja, mint a muraközi lovak, az apósom meg egy szabályos telivér.

Na, az apjára ütött, így értem.

– Jó a házasságuk?

– Együtt húzzuk az igát régóta. Nem vagyok egy nagy csődör, remélem, nem rúgja ki soha a karám oldalát, ha érti. Olyan szép nő, akár Lo...Ló...Lollobrigida!

– Hobbija, erős érdeklődése van a munkáján kívül?

– Igen, a lo... lovak! Nyihhha! Elnézést!

– Nagyon érdeklik a lovak?

– Igen, lehet, hogy kicsit átestem a ló másik oldalára!

– Úgy érzi, túlságosan sokat gondol a lovakra, a lovakkal kapcsolatos dolgokra?

– Lehet, de jó lóra tettem! Hú, megfogott, izzadok, mint egy ló! De lehet, nem akarom, hogy összerúgjuk a patkót?

– Észrevette, hogy folyamatosan a lovakkal kapcsolatos példákat hoz?

– Lo...lo...lovakkal? Nem mondja? Lo...lo...lófaszt, már elnézést! Nézze, nem vettem észre, pedig érett ember vagyok, nincs már csikófogam!

– Na, látja, most is!

– Mit mondtam? Csapjunk a lovak közé, mondja, mi volt az!

– Hát ez például, hogy csapjunk a lovak közé!

– De ezt maga mondta! Embert szavával, lovat zablával!

– Igen, értem. Beszéljünk másról! Gyermekkori emlékek?

– Az akolmelegre emlékszem, nyihhha! Na, tessék, megint a nyihogás! Elváltak a szüleim! Anyánál maradtam, ugye a madár a fészkéhez húz, a csikó meg az anyjához.

– Hol született?

Lovasberényben, a Táltos utcában. Apám lókupec volt tulajdonképpen, anyám pedig egy lo...lo...lottózóban dolgozott.

– Vannak kedves, vagy nem jó élményei kisgyermekkorából?

– Egy nyaralásra emlékszem Lo...Lotaringiában! Jaj, ez a dádógás! Lo...lo...logopédushoz ne menjek?

– Nem, inkább bízson meg bennem. Szóval Lotaringia.

– Lo...lo... igen, ez valahogy megmaradt. Homályos emlékeim vannak, nem adnám egy vak lóért, ha jobban emlékeznék, nyihhha! De hát éhes csikó abrakkal álmodik!

– Mik ezek az emlékek?

– Valamilyen ló...lóverseny volt! Kilóg a lóláb, doktor úr, nagyon errefelé terel! Lehet, hogy rossz lóra tesz! De lehet, hogy jó úton jár,

azt a lo...lovat ütik ugye, amelyik húz, már ha érti, a témára gondolok, ugye, nyomtatós lónak ne kösd be a száját, nyihhha!

– Nézze, elvállalom magát, bár nem vagyok lódoctor, de makacs vagyok, mint egy öszvér. Ajándék lónak ne nézd a fogát, nem leszek olcsó! Szerintem tipikus példája az ön problémájának a „lovát keresi, rajta ül” mondás! Máshoz ne forduljon, közös lónak túros a háta! Nem biztos, hogy hamar lesz eredmény, majd lólépésben ügetünk!

– Doktor úr, maga nagyon szimpatikus, de kilóg a lóláb, nem fixált kicsit a lovakra? Azért járni fogok magához, remélem jó lóra teszek!

Apu

Több év eltelt már,
hogy nem vagy nekünk.
Milyen nagyon beteg voltál,
a lét peremén kóboroltál.

Emlékszem az utolsó napokra,
alig hallható hangodra,
de mint egy király voltál
a karácsonyi vacsoránál.

Nem szégyelltem homlokodról
apuszagot szívni,
s még hányszor fel akartalak hívni...
Jaj miért? Valami apróságért.

Orbán Péter

Keserűn is édes

Figyelj!
Egy kávé mellett,
kiskanál példával
mondom el néked,
hogymilyen az élet...

Csillogó!
A kanálka öble fényes,
de cseppnyi csak,
forró csókkal kínál
édes-keserű titkokat.

Tükrében a világ fejtetőn áll.

Domború hátán
játszik a fény, felvillannak
emlékek-évek.
Ha belenézel, vicces arccal
mutat meg téged.

Karcsú nyele ezüst libikóka.

Ujjadon hintáz, megáll, csepp
a hegyéről lecseppen.
Kávé ízű, csészényi csupán,
keserűn is édes!

Ilyen az élet.

Aszó, a vers, a költemény

a köd, a fű, a pirkadat
az elszalasztott pillanat
harmatcsepp az üvegen
egy madárfészek, üresen
az est, a hold, a csillagok
mit az isten itt hagyott
embert, várost, kis tanyát
a bölcsőben egy kisbabát
a fény, a tér, a végtelen
az ember nem reménytelen
nem szolga, nem alattvaló
a becsületrend adható
a szó, a vers, a költemény
a palánta, a vetemény
szép a kert, ha nem gazos
sose legyél bánatos
a vér a szív, a dobbanás
a sorok között olvasás
ha megérted az ütemet
még a csend is üzenet

2021.09.02. B.t.

Nem másolható

Én csak egy vagyok,
és csak egy leszek.
A mindenség fölé
kupolát teszek.
Egy vagyok csupán,
a vidéki gyerek.
Talán furcsa a szó,
és szólni sem merek.
A dél-hevesi por,
a szülőföld göröngy...
Lehet másnak kő,
de nekem igazgyöngy.
Bölcsőm itt ringatott,
a sír majd itt takar.
Az egykori gyerek
még álmodni akar.
Egy vagyok tudom.
Nem másolható.
Költőszzerűnek szült
a mindenható.
Keresem a szépet
bármerre is nézek.
Néhány költői sort
Istentől idézek.

2021.09.10. B.t.

Emberfia ember

Enyém volt minden,
amit láttam.
A madártoll,
a tölgylevél.
A gomba kalapja
a fűben.
Minden
a szépségről mesél.
Enyém volt minden
amit fogtam.
A száraz ág,
a kavics darab.
A madárijesztő
a kertben,
a fejére tett
lyukas kalap.
Enyém volt minden,
amit hallok.
A tücsökHzene,
a csendkabát.
A végtelenség,
s ami belőle árad.
Meghallottam
Isten szavát?
Enyém volt minden,
ami szépség.

A láthatatlan,
és a látható.
Szerencsés vagy
emberfia ember.
Minden a legjobban
csinálható....
Enyém lett minden,
amit kaptam.
A szívverés,
a lélegzetem.
Velem dobban
az Univerzum.
A verseimben
érezheted.

2021.09.04. B.t.

Csomó egy ideig

Ertl Márta meséli

Vettem egy új télikabátot, a zimankó teljes beköszöntével. Kapucnis. Bírom nagyon.

Eltelt az első tél. Kapucniját úgy használtam, hogy mindig masnira kötöttem kétfelől lelógó zsinórját az állam alatt. /Megjegyzem, nem értem, miért van ez a két műanyag göb a zsinór két végén. Nem egyszer pattantak vissza arcomba, heves lehajlás után, vagy egyéb megmozdulásaim alkalmával, kikötött állapotban. Továbbá megjegyzem, hogy én nem szeretem, ha az állam alatt van megkötve kapucnim. Majd jövőre teszek az ügy érdekében valamit./

Nem kellett sokáig várni, máris eljött a következő év késő ősze, ugye te is tudod, hogy így megy ez.

És akkor én elköttem azt az ostobaságot, hogy kötöttem egy csomót kabátom egyik zsinórjára úgy, hogy tökfedőm arcvonalamra gyakorolt harcvonala kimerevedjen, összehúzódjon legalább az egyik oldalon, s ne csúszkáljon a kapucniban annyira a madzag.

Így már sokkal jobban éreztem magamat.

De mégis, az Isten szerelmére, ki mondja meg nekem, hogy ezek a műanyag göbök miért vannak a zsinór végén? /Made in China./ Elnézem embertársaim hasonló kabátkonstrukcióit. Nekik is van ilyen. Ők is lógatják. Mi lógatjuk. Ti lógatjátok.

Számtalanszor beakadtak ide is, meg oda is.

Egy kutyussal való barátkozásom alkalmával ő bekapta ezt a fityegő műanyag vacakot, s boldogan szopogatta, ropogtatta. A frászt hozta rám, meg a gazdájára is, mert ezzel az erővel el is fogyaszthatta volna göbömet. Szerencsére a zsinórt nem rágtta el, így vissza lehetett szerezni tőle. Operációs úton történő fellelhetőség esete jelenleg kizárva.

Na de maga a göb?

Mégis, mire való? Díszítés?

Eltelt a második tél is. Így, egy csomóval. Jól megvoltam.

Harmadik év ősze elkövetkeztével furcsállottam, amikor a szekrényből elővettem, hogy hát ez meg micsoda? Ki kellene kötni ezt az egy csomót, mégis, hogy néz ez ki? De mégsem tehetem, mert funkciója van, sőt inkább a másik oldalra is kötni kéne egyet.

Csak ez egyetlen kikötésem van.

Minden szimmetrikus. A Föld, az állatok, a növények részei, az emberek, a kabátok a csomóval, na és a műanyag göbök...

Amelyekről még mindig nem tudom, mi a célt szolgálnak? Kipróbálom. Ha az egyik /az arra alkalmas/ végét benyomom, el lehet csúsztatni a madzagon. Kis holtjáték. Érdekes. Jópofa. De minek? Gondolataim vágta kezdtek. Hiszen ez...

Hát persze! Most végre leesett a húsz fillér!

Ezekkel lehet beszabályozni a zsinór hosszát, hogy kapucninkat a megfelelő nagyságban rögzíthessük!

De miért csak most, három év elteltével jövök rá erre?

Miért nem adtak ehhez a kabáthoz használati utasítást? Különös tekintettel a göbökre? Mert az ember mindent nem tudhat...

A csomót így ki kell kötnöm, mivel küldetését betöltötte, jelentőségét elvesztette. Jó párszor meghúztam azóta a zsinórt, amióta rajta van. Masszívan tart. Majd a munkahelyemen kikötöm.

A munkahelyemen elfeledkeztem a csomóról. Egészen tavaszig.

Kabátom így a negyedik tél beköszöntével elég viseletes már, rajta a csomóval, amit ki kellene kötni. Már tavaly elhatároztam és különben is, cirka három éve itt van velem Csomó. Nélküle üres lenne az életem. /Csomómentes./ Baj is van vele, elakad a göb benne és csak a bosszúságot okozza.

Tudod, amikor kivettem a szekrényből ez év december másodikán kabátomat /meleg volt a november/ kicsit felzaklattam magam, amikor megláttam Csomót. Helytelen, de még mindig nincs kikötve. Azaz senki sem oldotta ki idebent a szekrényben, nyáron. Elhatároztam, hogy mosás után megteszem. Megválok Tőle. Elfelejtettem.

Tulajdonképpen szeretem én Csomót. De ezt a könyvet még el akarom olvasni, úgyhogy nincs időm Vele foglalkozni. / A könyv egy vitorlásról szól, amely mindig két csomóval halad. Jobb, mint én. Tehát elválunk? Holnap?

A bevásárlás fontosabb. Ha lehetséges még elodázní...

Aztán meg újra jó idő lett, ergo levettem a kapucnit.

Elképzeltem, hogy egy rezegtetően rideg januári reggelen aztán végképp beleakadok Csomóba. A buszmegállóban fogunk várakozni. Hárman. Anyukám, a Csomó meg én.

– Anyu – mondtam majd szülemnek – én ezt a Csomót itt a kapucnim zsinórján, tudod, szóval ezt itt, most azonnal kikötöm...

– Biztos vagy benne? – kérdé erre ő.

Némán, vérző szívvel bólintok. Igen, még ebben a percben megszabadulok Tőle!

És ekkor nekilátok a Műveletnek.

Jön a busz!

Már majdnem sikerül!

A következő pillanatban a busz fékezni kezd... Közelg...

Anyukám együttérzőleg fog nézni. Segítőkész lesz.

– Te, én a busz elé vetem magam – ajánlja majd.

De nem, erre nincs szükség, mert Csomó hirtelen...immár a múlté...

Ez természetesen a fiktív jövő.

Én meg azóta is egy csomóval haladok.

Az élet göbös útjain.

A kapatos Földhöz

Ó, Te borissza Föld,
Elvárod az első kortyot,
Beszívod a vért is,
Melyet ember emberből ontott.

Harmatos réteken
Vasalt, szöges bakancsok tapodnak,
Csillogó pataokban
Fizetett lábai kalandor zsoldosoknak.

De az első korty – jár.
Ott, hol béke honol s szőlővenyigék,
S te, a Föld, forogsz,
Nem válogatsz, arcunkon veres veríték.

„Felszínen maradni”
A jelszó a lények, s a lényeg zászlaján,
Élet-háborúban
Megroppan a fény a vörösbor, s vér poharán.

Ember! Idd ki bátran!
S aztán pedig halj, ha akarsz élni,
Pusztulj, de csak mára,
Bódult mámortól vérbő hősnek nem kell félni.

Ámde hagyd kortyolni
A Földet ősszel, lötytyintsd rá korsód pimpóját,
Majd jöjjön a tél is,
Aztán hajtsa újra kültető tavasz rózsabimbóját.

Disznó vagy, kapatos, részeg Föld!
Ellenséggé tetted nekünk az időt,
Körbejársz, s pörgeted, forgatod
A harcoló halandót, végül betakarod.

Én még bírom kegyelmed.
Létezem, élek – míg akarod,
vagyok.

Mennyei buli

Mikor a Hóvirág kikandikál, a Nap ragyog,
szivárványon csúszdáznak az angyalok.
Ezer színben pompázik a Föld, az ég,
báránfelhő festésből sosem elég!

És nyáron óriásit pancsolnak a kis Dunán,
almás palacsintát falnak délután.
Este, mikor felkelnek a csillagok,
meghallják a vérpezsdítő dallamot.

Elindul a zene, kezdődik a nagy buli,
tollpihe röppen, mennyei a dili!
Angyal riszál mindenhol, ha megszólal a rock and roll.
Ropjuk velük hát! Az angyalát!

Ha beköszönt az ősz, a nagyvilág vacog,
hajnalban az ablakunkon fagy kocog.
Az angyalkák is repülnek az ég felé,
Szárnyuk olyan ragyogóan hófehér.

És aztán télen, mikor eljönnek az ünnepek,
bejglibe diót és mákot töltenek.
Nappalinkban a fenyőfa díszben áll,
Karácsonyi angyaloknál áll a bál!

A Mennyország ünnepel, minden csillag csilingel.
A Karácsony angyali, nem tudok aludni!
A Karácsony angyali,
a Mennyországot hallani.
Ropjuk velük hát, az angyalát!

Háború az ágyból

Reggel van. Kicsit még fekszem az ágyban, ráérek felkelni, jólesik pár perc nyújtózkodás. Bekapcsolom a tévét. Fűlsüketítő sivítással, szüntelenül, szinte másodpercenként repülnek a lövedékek. Ez nem valami tévéfilm, azt látom.

Persze. Öbölháború. Irak, Irán, Kuvait, ENSZ, USA, hallom naponta a hírekben, de csak valami ködfalon keresztül jutnak el hozzám az események. Terület foglalás, olaj, nem is értem mi és miért, és különben is messze van. Sokkal jobban lefoglalnak a pocakomban növekvő, mozgolódó új élet jelzései, amiket most is tenyeremet a hasamra téve figyelek.

A képernyőn bombák robbannak, füst, futkosás, sebesültek, halottak, romok.

Lassan felfogom, hogy ez most történik, ebben a pillanatban élőközvetítést nézek egy háborúból, az ágyból, az egyre növekvő hasamban egy új élettel.

Tenyérjósítás

Mutasd meg a tenyered,
megnézem milyen volt a múltad.
Elmondom a jelenedet,
és megjósolom a jövődet.

Barlangban születted, úgy pár millió éve.
Tenyered lenyomatát ma is őriz a szikla,
mutatja, hogy ott jártál,
szarvas után futottál.
„Népvándoroltál, felfedeztél,
letelepedtél, benépesítetted a Földet.
Harcoltál.
Birodalmakat építettél és romboltál,
leigáztak és leigáztál.

Rabláncra fűztél és láncra fűzve szolgáltál.
Művészeteket és tudományokat teremtettél.
Máglyán elégettek és könyveket égettél.
Istenért, királyért, hazáért öltél és megöltek.
Reformok, forradalmak, jelszavak, új eszmék
után futottál.
Gépeket terveztél, tornyokat emeltél.
Fejlődtél és okosodtál, de
fanatizálva kegyetlenkedtél.
Atombombát dobtál.
Építettél és pusztítottál.
„A békéért is harcoltál”

Most kártya vagy egy kód egy szám,
egy bánatfelhő Isten homlokán.
Az űrben jársz és pocsolyából
iszol éhségtől felpuffad hassal.
Mondod: három, három, három.
Mondod: Allah!
Mondod: Halleluja!
Hare Krishna! De legfőbb istened:
Mammon.
Rabul ejtett a világ-pókháló,
mert ott bármit megtudhatsz,
de kevés, amit meg is értesz.
Úgy érzed, hogy körül vesz a káosz.
A mesterséges intelligencia lett
a legjobb barátod.
Közben valahol a Földön mindig
üldöző vagy és menekülő.
Most is harcolsz.
Összeesküvés elméleteket gyártasz,
tengereidben műanyag halak úsznak.
Véges életednek a végtelenben,
új „Földet” keresel.
Látom!

Már az űrben is kering az űrszemét.
Fojtogat a szmog, fenyeget a felmelegedés.
Fenyeget a szomszéd, ha másra voksolsz.
Most a vírus ellen, is csak
harcolsz.
DE jó is vagy. Békét akarsz és munkát.
A koldussal megfelezed a nincsed.
Gyönyörködész dalban, virágban, tájban.
Megsiratsz egy halott madarat
és nem hiszel az örök elmúlásban.
Mi a jövőd? Azt most még nem látom.

Fajkus József fotógyűjteményéből

Egy érdlakó feljegyzései 2002 – 2008

Üdv az olvasónak!

Lectori salutem ... valamikor régen így kezdődtek a könyvek. Szeretettel köszöntöm olvasóimat, azokat is, akik rendszeresen, és azokat is, akik alkalmanként, vagy csak néhanapján, hébe-hóba találkoztak eddig a feljegyzésekkel – és természetesen mindazokat is, akik most, ebben a formában veszik kezükbe először az írásaimat. Talán, ha jómagam nem szeretem mód felett a könyveket, soha nem került volna sor erre a könyvecskére sem. Szerencsés vagyok, hogy kora gyermekkorom óta mindig találkoztam olyan könyvekkel, amelyeket olvasva a szerzőiket barátaimnak érezhettem, anélkül, hogy valaha találkoztam, vagy találkozhattam volna velük.

Ezek a feljegyzések nem azzal a szándékkal készültek, hogy végül könyv váljék belőlük. A „világváros határán”, vagy még inkább: árnyékában élő és a mindennapi kenyerét ingázó utazással munkába járva megkereső emberek között, sorsukban osztozva, nap mint nap velük együtt küszködve immár egy emberöltőnyi ideje, egyre jobban hiányát éreztem a baráti beszélgetéseknek. És bizony, érzem még a mai napig is. Az a jó társaság hiányzik, amikor, mint Adynál, „négy, öt magyar összehajol”. Vagy talán még inkább az, hogy, „amikor ketten, hárman összejöttek az én nevemben, én ott leszek veletek”.

Lassan harminc évvel ezelőtt, egy beregi kis falu középkori templomának falán a falkutatás során előkerült egy tizenhetedik századi, gondolom, végvári vitézként katonáskodó diák falfirkája: Oh, medice, cura te ipsum! Az ismert bibliai mondat parafrázisa: orvos, gyógyítsd tenmagadat! Megfogadtam, megpróbáltam. Legalább ismeretlen ismerőseim legyenek a barátaim, akikhez barátként szólhatok, még akkor is, ha válaszuk nem hallom, vagy nagyon esetleges.

Így kezdődtek ezek a feljegyzések, mintegy palackposta módjára küldözgettem az újságok hasábjain. Nem állítom, hogy egyiknek-másiknak nem volt (gondolatban) címzettje, hogy soha nem gondoltam senkire, férfiakra, barátra vagy ellenségre, sem

alkalmanként írás közben egy általam tisztelt vagy kedvelt aszszonyra. De nem ez volt a jellemző. Újságban jelentek meg, de nem újságíróként írtam a feljegyzéseket. Nem riportok vagy tudósítások, amelyek nem tartalmazhatnák a személyes véleményemet.

Alapjában véve reflexiók az írásaim, a mindennapok apró-cseprő, vagy nagyobb léptékű ügyeire. A gondokra, a bajokra és az örömökre. A városra, az országra, a szomszédságomban és távolabbi tájakon élő emberekre, az ottani eseményekre. Természetesen, alkalmanként elkalandoztam gondolatban olyan területekre is, amelyek látszólag ugyan messze esnek a hétköznapi gondoktól, de amelyek engem ezért vagy azért különösen érdekelnek.

Az évek során különféle helyi újságokban megjelent szövegeken nem igen változtattam, csak az esetleges elírásokat, nyilvánvaló tévedéseket javítottam ki. Illetve elkerültem az elkerülhetetlenül előforduló ismétléseket és módjával válogattam, vagyis elhagytam egy-két, immár azóta érdektelenné vált feljegyzést. Csak azért, hogy ne legyen teljesen unalmas az egész könyv. Tartalmuk szerint csoportokba rendeztem a feljegyzéseket, a keletkezésük időpontja pedig tájékoztat arról, változott-e időközben valami, és mikor, mi, vagy éppen az én véleményem az adott kérdésről. Az így összefésült írásokat elolvasva, képet kaphatnak arról is, hogy az értelmiségi lét peremén egyensúlyozva, hogyan teltek éveim. Ötvenéves korom táján változott meg ugyanis a szelek járása, szétestek a rabság megszokott keretei, és sokszor munkanélküliként, néha alkalmi munkásként azóta én így élvezhetem a szabadságot. Palackposta, azt írtam az imént. Igen. „Küldözzük a szem csüggedt sugarát / S köztünk a roppant, jeges űr lakik” – írta ifjúkorom egyik kedvelt költője. Kevés nagyobb öröm van annál, mint amikor valaki barátságosan hátba veregetve közli, hogy egyetért velem, tetszik neki, amit írtam. Vagy csak, kezében az újsággal, rám mosolyog. Akár szavak nélkül. Még azt sem bánom, hogy néha morog rám, aki volt barátom.

Valahogy mégis csak kialakul az ismeretlen ismerősökből a barátság hálózata.

D. O. M.

Érden, az Úr 2008. esztendejében

parafrázis, kollázs

mindennapjaink
Megyek az utcán.
A járdán mély gödör.
Beleesem.
Elvesztem... Tehetetlen vagyok.

Nem az én hibám.

Egy örökkévalóság, mire kimászom.

a város arcai
Megyek ugyanazon az utcán.
A járdán mély gödör.
Úgy teszek, mintha észre sem venném.
Megint beleesem.

Alig hiszem el, hogy újra itt vagyok.
De nem tehetek róla.

Még most is sokáig tart, mire kimászom.

civilek és politikusok
Megyek ugyanazon az utcán.
A járdán mély gödör.
Látom.
Beleesem... amolyan megszokás... pedig számítottam rá.

Tudom, hol vagyok.
Az én hibám.

Azonnal kimászom.

ez is, az is
Megyek ugyanazon az utcán.
A járdán mély gödör.
Megkerülöm.

magánügyek
Másik utcán megyek.

TÉ-GALÉRIA

Birkás Erzsébet

Ősz örömei

Titok

Ilka Gábor

A feladat

A tutajos

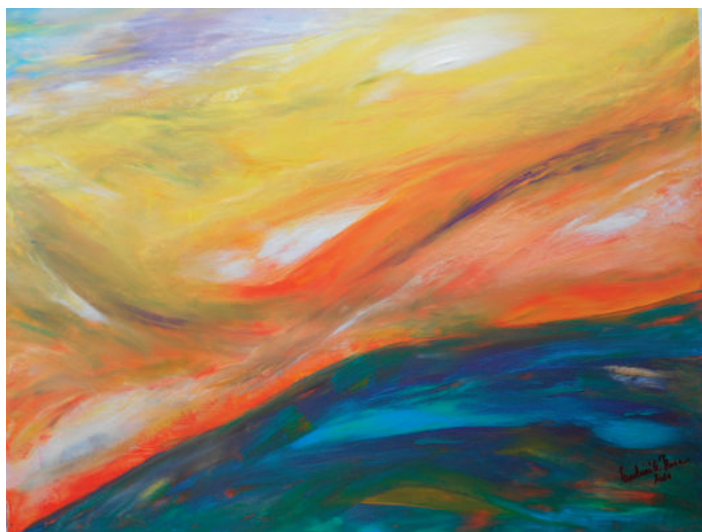
Az ikrek

Félelmek fája

Aranyló ősz

Álom

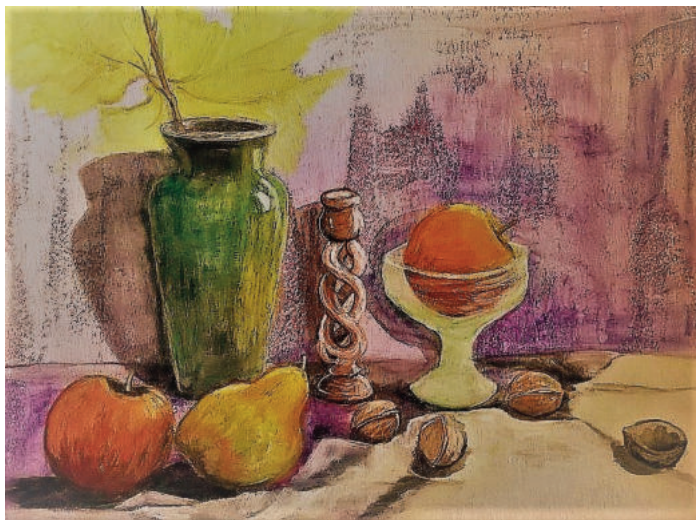
Még tart a nyári színvarázs

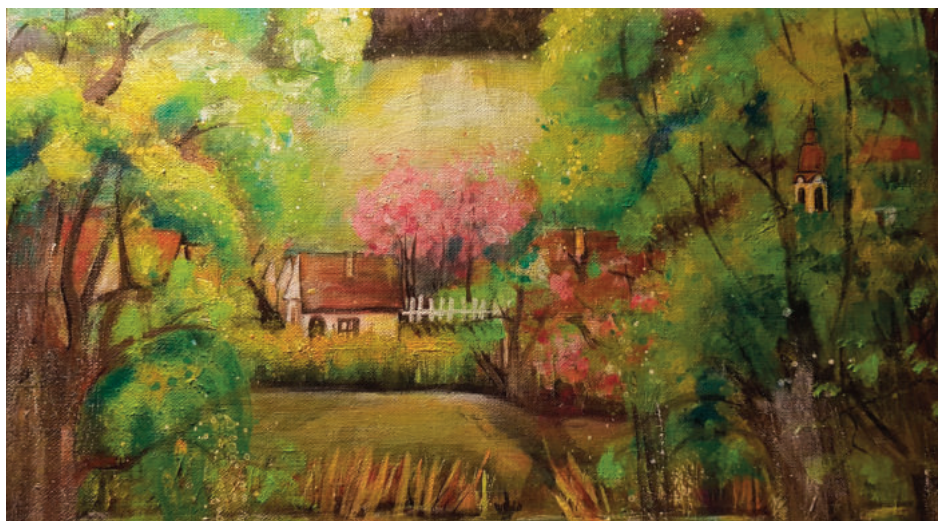
Látkép a Becskei sztupától

Szekér Gizi alkotásai

Csendélet dióval

Falú végen

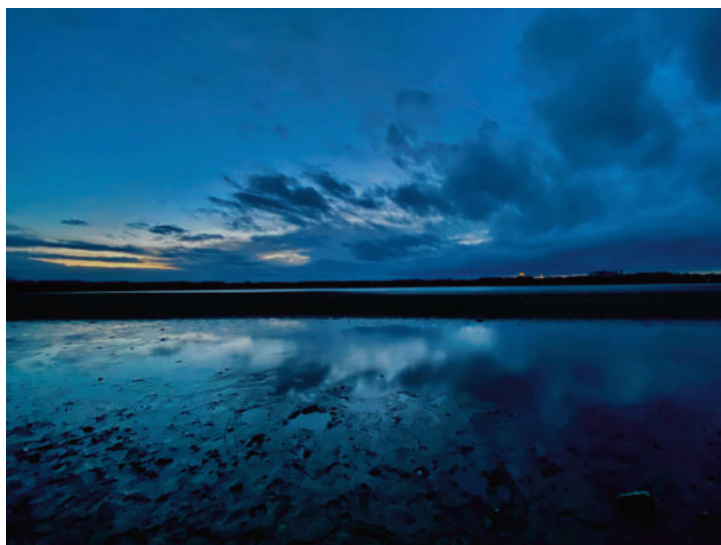
Votin József

Hegyek lábánál

Őzveggy

TÉIK HÍREK

Kiállítás Százhalombattán, ahol **Marik Adrienn**,

és Érden, a Topoly utcai idősek otthonában, ahol **Kávránné Szedmák Ilona** mutathatta meg alkotásait az érdeklődőknek.

Megjelent

Kreischer Nelly: Az utolsó stáció c. versesfüzete

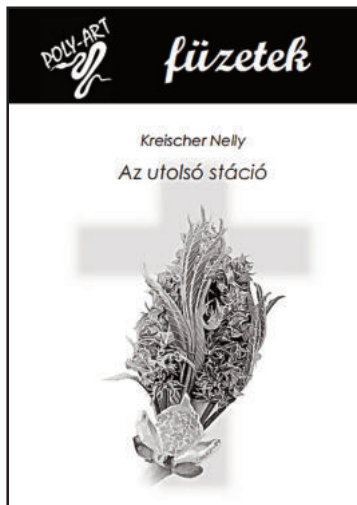
Látásom rohamos romlása és jelentkező Parkinson-kór miatt felhagytam az írással.

Arany János szavaival élve:
*Letésem a lantot. Nyugodjék.
ne várjon senki dalt.
Nem az vagyok, ki voltam egykor,
Belőlem a jobb rész kihalt.*

Erőimet arra összpontosítottam, hogy még meg nem jelent írásaimat nyomdakészre rendezzem.

2018-ban egy tárlaton, a színes alkotások között megbújva, magára vonta a figyelmemet egy tollrajzszerű kép. Közelről nézve láttam meg a csodát, az apró fekete pontokból készült elgondolkodtató fatörzsre kúszó borostyán ágat. Nagyszalóki András festőművész ÖSSZEFONÓDÁS című alkotását, melynek mind témája, mind technikája hatással volt rám. Megnyitotta az erőszakkal bezárt kaput, érzéseket, gondolatokat, érzelmeket élesztett és újra és újra készítetést éreztem ezek megjelenítésére.

2021 őszén lehetőséget kaptam a Poly-Art Alapítványtól e versesfüzet kiadására, melybe a 2018-2021 években írtakból válogattam.

A Szerző

Művészbarátságos pillanatkép

Az első TÉIK-találkozó (Érd, 2021)

Fotó: Fajkus József

Temesi Éva Irodalmi Kör honlapja:

www.teik.eoldal.hu

Szerkesztőség:

teik.habos@gmail.com